

מסורת הש"ס

א) ופסחים כג. ע"ש.
ב) וזמנים קיד: א) ונאסם
עשרי' כלן ונאסם כח
לח גרסי' מכל מקום כח
המייט' דלון למחוק וע"ש
העטס: ד) ונאסם ד' קיד: י)
וידן קיד: י)

תורה אור השלם

1. איש איש מבית ישראל
אשר ישות שור או כשב
או עז במוחל או אשר
ישות מוחץ למחנה: ואל
פתח אהל מועד לא יהיאו
להקריב קרבן לז' לפני
משכן י' דם יחשב לאיש
ההוא דם שפך ונכרת
קאיש ההוא מקרב עמו:
ויקרא יז ג-ד

מובן רש"י

מחוסר זמן. שאמרנו פטור,
בין בגופו בין בבעלים.
בין שהוא מחוסר זמן בגופו
בין שהוא מחוסר זמן בבעלים.
שלא היגע זמן הנבעלים
להקריב קרבנותיהם (ובחיים
ק"ב). שהקריבו. בחון
ימי ספק, ויולת בחון
מלאת (שם). פטורין. שאין
מתקבלין בפנים לא לחובה
ולא לנדבה (שם). עולותיהן.
דון חבה דון ודילות כהנה.
חייבין. שהי' מתקבלת
בפנים נדבה לשמן (שם).
ואמר רב חלקיה. אשכח
קאי ולא אשכח. דלית
מטאת פסולה שלא לשמו
בפנים (שם קיד:). לא שנו.
דפטור בחון. אלא לשמו.
ואשכח מטאת. דלית שמה
אין מתקבל עשוי בפנים,
אבל שלא לשמו. כגון
לשם עולה. ובפנים לא הוה
ראוי לנא לפנים, דכל הזמנים
שנאמרו לא לשמן כשרין חון
מן הפסח והמטאת (שם).

תוס' ישנים

פטור קודם הגבלה כדמעת
הכל. אלא דפריך ליה מנאסם
דלמחר ראוי לפתח אהל מועד
קודם חוריו, ובמקנה דמקס
הסם אלא לא קשיא כלן קודם
ודיו כלן לאמר ודיו חמי שפיר
דמחייב (אמר) קודם הגבלה
כי הכל. אי נמי יין קדוש
הגבלה דהסם אינו קודם
(הסבלה) (הסבלה) סוף גמר
הגבלה דפטור מלה' לפי שהוא
מבורך כבש שאין לה' אלא
קודם הגבלה שאינו מבורך
מחייבין ליה כי הכל. מ"ר. ולי
נראה למחר דהא דמחייבין
הכל קודם הגבלה אינו משום
דלמחר הוא לשער הנעשה בחון
כדמפרש הכל, והא דמחייבין
ליה קודם הגבלה מלה' אינו
לפי שכבר נתקדם שער החיטין
(ענין) [אשר] ולכן אינו ראוי
לכל להקדים לשער החיטין
וממעת מלה' לעשר דלמחר
הוא לפתח אהל מועד כי שמה
יתקדם לה', מ"מ אינו לה',
אבל היכא שזיכל להקדים
לשער הנעשה בחון לה' קודם
זיה. וז"ע. הבא נמי מחבר
עבודת היום. דלמחרין לנקט
בפסוק כל לו ג' ג' לזכור
עלמא שער הנעשה בחון כמר
עבודת היום והסם מפרש
שעמה.

מחוסר פתיחה במחוסר
מעשה דמי. וכיון שעל גוף
הקרבן לאמר היה חסר

בגוף הקרבן דמי' רש"י. אי חסר האיל ונשעת שחיתת הקרבן לר"ך שיהא השער פתוח היו כמו בגופו, אכל שאר עבודת היום לא שייך בגוף השעיר. מ"ר. הך קוואל דמחוסר זמן פי' בפ"ק דמנחות א, ה) ובפ"ק דזבחים י"ב, ה). וזמניה
לדביו דהכא דמעת ליה ליה לרב חסדא הוואיל אפילו לחומרא היכא שמוחוסר מעשה דלא בעי למימר הוואיל ורואי לשער הנעשה בפנים דמחוסר הגבלה, ואילו בפסחים פרק תמיד נשחט א, סב) ה) קאמר גבי שחטו לטולס לזרוק דמו לעלמים
דפליגי התם רבה ורב חסדא וקאמר רב חסדא הוואיל וזי בעי מתקן נפשיה, ופריך וזי אית ליה לרב חסדא ורואיל וזה איתמר אפילו מ"מ לחול יו', בשלמא דרבה אדרבה לא קשיא הכא מחוסר מעשה יו', אלא לרב חסדא קשיא, ומשני
כי אית ליה לקולא לחומרא אית ליה, אלא אית ליה הוואיל לחומרא אפילו היכא דמחוסר מעשה. יו'. וה"ר אלחנן מירן דהסם כיון שכל שעה ושעה צדו לתקן עלמא ונאסור כרת הוא עומד הילך לא תשיב כמחוסר מעשה. אבאי: ניבא
הוואיל ורואי אשכח חייב בו. רש"י פי' דגרסינן טעמא דשלא לשמו הוא הא סתמא לשמו הוא ופטור. ולא נודע למה הדין דכתיב שחטו כן דהא הדין מקשה לא חסוק לדמעתיה טעמא (דשקירא) (דשקירא) כלל, ובמכמר נשחט איתא
לה' ויגרסא שאמר רש"י אלן ומקדש שם. ורבינו ישעיה מיקריהו כמו שפיר' כלן. אלא כלן אין לר"ך לטוביה ולס. והרבה מחוסר זמן בו. שפסח ס"ד דמעתמא דהוואיל מחייב ליה בלשמו. ואבאי רב חלקיה בר טובי' ב', גללו רב חלקיה
בר טובי' קשיא ליה ממ"י שפיר דעל כרחוק שלא לשמו חייב בלשם הוואיל ועיקר חון שמה עקירה ופטור דקמי' גבי אשם הייט בלשמו, ואם כן חקיקי לא דלפילו לשמו אמאי מחייב הא מנאנו הו' פטור, אלא משום דמעתמא קד משנה ויפרשה
רב חלקיה בר טובי' מיימי מילתיה. ויותר מזה יש בלחמוד הרבה שכמה פעמים מביא דברי חמורא שחשבו שחטא חסוקא מנאנו ואפי' זכיר למימרל כון הוא דשמואל דכדכור (מב, ה) דלמר שמואל לא קדושין בתמורה

ומי אים ליה לרב חסדא הוואיל. לחייב על קרבן שאינו ראוי לשם
מה שהופרכ בפנים ושחטו בחון דנימא חייב משום הוואיל ורואי
לשם קרבן אחר: לשמו פטור. דליתו ראוי לשמו בפנים: שלא לשמו.
אלא לשם שלמים חייב דרואי הוא לשם שלמים בפנים: הכי גרסי'

טעמא דשלא לשמו הא סתמא לשמו
הוא ופטור ואמאי נימא וכו': בעי

עקירה. אינו ראוי בפנים לשלמים
אלא אם כן עקר שם פסח ממנו
בשחיטתו הלכך לאו מתקבל בפנים
הוא כל כמה דלא עקירה: האוי לא
בעי עקירה. ואע"פ שלקחו לשם
שער הנעשה בפנים זה מטאת זה
מטאת שניהן שזין בשחיטתיהן: מסני
לבו דדרבה. הני תרתי שמעתמא
דרב חסדא הא דלמר לעיל הוואיל
וראזין לשער הנעשה בחון והא
דלמר רב חסדא פסח ששחטו בחון
בשאר ימות השנה וכו' מתני לה
דרבה דרבה אמריהו: פסח
ששחטו בחון. גרס כזולה: עקירה
חון. עקירה שם בשחיטת חון לא
פסח עקירה אם הכשיר הכתוב
שמה בשאר ימות השנה בשלמים
לא הכשירו אלא בפנים ובעקירה
השם אכל בחון לעולם שמו עליו:
חייב. עליו משום הוואיל ורואי שלא
לשמו בפנים: והא סנן. במסכת
זבחים: מחוסר זמן. פטור על
שחיטת חון זין שהוא מחוסר זמן
בגופו זין שהוא מחוסר זמן בבעלים
בגופו כגון זמן שגורה ללדיתו:
ואזיזו מחוסר זמן בבעלים הוז
והוז וכו'. שיש זמן להנצח
קרבנותיהם לטוף ספירת שצעה
והיולדת לטוף מלאת ימי טהרה:
שקריבו. לפני הזמן מטאתן ואשמן
בחון פטורין שאין מתקבלים בפנים
לא לחובה ולא לנדבה לחובה משום
דלא מנא זמניהו והלדבה שאין מטאת
ואשם כל לנדבה והאי אשם כמלורע
הוא דליתו כוז חזה ויולדת ליכא
אשם: עולותיהן ושלמים חייבין.
שעולה ושלמים באים לנדבה ומתקבלין
נדבה בפנים ובמסכת זבחים ה) פרכין
והני בני שלמים נינהו ומשנינן תני
מזיר בהדיהו ואף מלורע לא שנינו
במנאנו ופרכין התם הני בני אשמות
נינהו ומשנינן תני מלורע כדהדיהו:
ואמר רב חלקיה לא שנו. דאשם בחון
מחוסר זמן בבעלים פטור אלא לשמו

דליתו ראוי לשמו בפנים אכל שלא לשמו כגון לשם עולה או לשם
שלמים חייב שכן ראוי לפנים כיוצא בו בפנים דכל הזמנים שזנחו
שלא לשמן כשרין אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חון מן הפסח
בזמנו והסתמא ככל זמן: ואמאי. לשמו פטור לימא הוואיל כדקאמר:
שלמים. הוה סתמיה בלא עקירה ומקראי יפליין. כהן דמי
פסחים א) ובפ"ק דזבחים א) [ח] רב אשי מסני חייב. כהן דמי אלא
רבינן: ורב ירמיה מסני פטור. זין לשמו זין שלא לשמו כרב
דימי: ופליגא דרב חלקיה. דלמר עקירת חון שמה עקירה:
אי

טעמא דשלא לשמו הא סתמא פטור.
דרישא היינו סתמא משום דלמרינן ריש פ"ק דזבחים (דף ב:) דסתם זבחים לשמן הן עומדין דהני מילי זומנן אכל פסח

בשאר ימות השנה סתמיה לאו לשמו קאי אלא נראה כפסרים דלא גרסי טעמא דשלא לשמו ואיכא למימר דמרישא דייק לשמו אמאי
פטור דס"ד דבעי עקירה ואפי' אלא אמאי פטור והא אי בעי שחט סתמא בפנים דסתמא שלא לשמו קאי ומשני דבעי עקירה וכו' האי
גוונא איכא בפרק תמיד נשחט א) ובמנאנו דלשמו פטור שלא לשמו חייב וגרס רש"י שם כנו בכלן טעמא דשלא לשמו הא
סתמא פטור וקשיא נמי התם כמו שהקשינו ככאן אלא יש לפרש שם כדפירשתי הכא: ופליגא דרב חלקיה בר טובי'.
כללו הכי נמי הוה מלי למימר ופליגא דרב דימי אדרב חלקיה אלא משום דהשתא פליגא דרב דימי ודרבין אדרב חלקיה:
וכל

שני שעירי פרק שישי יומא

סג.

שלמים ששחטו בחון קודם פתיחת דלתות ההיכל פטור. תימה
דל"ר יוחנן פרק השוחט והמעלה (זבחים דף קו:). המעלה
זמן הזה בחון חייב ואמאי הא אינו ראוי אל פתח אהל מועד כיון
דנהסר המזבח דלפי' נפגס המזבח אמרי' בפ' קדשי קדשים (סג טו).

דף סג.) כל הקדשים שנשחטו שם
שפולין והוה ליה מחוסר זמן ואפילו
מחוסר פתיחת דלתות פטור כל שכן
מחוסר מעשה גדול ותנן בפרק
במזבח דזבחים (דף ק"ב): אותו ואת
זנו ומחוסר זמן בחון אפילו לא
מעשה אין בו לרבנן דרבי שמעון
ועוד אמרינן בפ"ק דע"א (דף יג.) אס
הקדש והעיר והחרים זומן הזה
בהמה ועקר ופריך וגשמייה מישחט
ופירש רש"י משום שחוט חון ליכא
בדקדשי דקדש הדין מיידי ולא
נהירא לר"י דלס כן כי פריך וגשמייה
גיסטרי' היכי משני מפני שמטיל מוס
בקדשים אלא מפרש ר"י דמיידי
בקדשי מזבח ולא מחייב משום שחוט
חון דהוה ליה מחוסר זמן ודוחק
לומר דהיה דמסכת ע"ג אלא
כמלך דלמר הותרו הצמות חלה
דמנא ליה לזקומי כמלך דלמר הותרו
הצמות כדי להקשות וגשמייה מישחט
כיון דלמלך דלמר לא הותרו לא קשיא
ועוד דהא סתם ממניחין היא בפרק
במזבח דזבחים (דף ק"ב): דירושלים
אין אחריה היתר ובגמרא (דף ק"ב)
מינה למ"ד בפ"ק דמגילה (דף יג.)
שמעתי שמקריבין צבית חונו וי"ל
ד' יוחנן דמחייב צמנע' בחון מיידי
בהעלאת קטרת דלא בעי מוצח דלמרי'
בפרק קדשי קדשים (זבחים דף טו).
מוצח שנעקר מקטיר קטרת במקומו
אי נמי בהעלאת מנחה דדוקא צמני
דזבחים אמרינן כשנפגס המזבח
שפסולין דנפקא לן מוחצת עליו זומן
שהוא שלם ולא זומן שהוא חסר
וניחא נמי דנקט רבי יוחנן המעלה
טפי משחטה חריקה אי נמי יש
לומר דמיידי שזני מוצח במקומו
והעלה בחון דס"ל קדשה לעמיד
לנא אכל אין למרן דר' יוחנן כר'
יהודה קטירא ליה דלמר קדשי קדשים
שרי להקטיר על הרלפה דנהי דשרי
להקטיר על הרלפה מכל מקום דשרי
שיחא מוצח במקומו מכל מקום נפגס
המוצח לא הוי שרי להקטיר בשום
דוכתא תימה אמאי פטור בשלמים

ששחטו בחון קודם פתיחת דלתות ההיכל לפי מה שפרש"י בפרק
קדשי קדשים (סג דף סג.) גבי קודם שיעמידו לויים את המזבח
ולאחר שיפרכו דדוקא שלמים ששחטו בפנים קודם דלתות ההיכל
פסולים אכל שאר קדשים לא אם כן כיון דפסולו בקדוש שיש לו
היתר בשאר קדשים אכל עלו לא ירדו מיד דהוה אפסול ומטאת
ששחטו שלא לשמן חון דחייב עליהם דכאיתא בפרק דזבחים (דף קטו).
לומר דהתם בהמה ראוייה לשחטה בפנים שיש לו היתר בשאר זבחים ויש
לומר דהתם בהמה ראוייה לשחטה בפנים שיש לו היתר בשאר זבחים ויש
לומר דהתם בהמה ראוייה לשחטה בפנים שיש לו היתר בשאר זבחים ויש

אלא הכל אינם ראויים לפנים קודם פתיחת הדלתות:
ששחטו בחון קודם פתיחת דלתות ההיכל לפי מה שפרש"י בפרק
קדשי קדשים (סג דף סג.) גבי קודם שיעמידו לויים את המזבח
ולאחר שיפרכו דדוקא שלמים ששחטו בפנים קודם דלתות ההיכל
פסולים אכל שאר קדשים לא אם כן כיון דפסולו בקדוש שיש לו
היתר בשאר קדשים אכל עלו לא ירדו מיד דהוה אפסול ומטאת
ששחטו שלא לשמן חון דחייב עליהם דכאיתא בפרק דזבחים (דף קטו).
לומר דהתם בהמה ראוייה לשחטה בפנים שיש לו היתר בשאר זבחים ויש
לומר דהתם בהמה ראוייה לשחטה בפנים שיש לו היתר בשאר זבחים ויש
לומר דהתם בהמה ראוייה לשחטה בפנים שיש לו היתר בשאר זבחים ויש

אלא הכל אינם ראויים לפנים קודם פתיחת הדלתות:
ששחטו בחון קודם פתיחת דלתות ההיכל לפי מה שפרש"י בפרק
קדשי קדשים (סג דף סג.) גבי קודם שיעמידו לויים את המזבח
ולאחר שיפרכו דדוקא שלמים ששחטו בפנים קודם דלתות ההיכל
פסולים אכל שאר קדשים לא אם כן כיון דפסולו בקדוש שיש לו
היתר בשאר קדשים אכל עלו לא ירדו מיד דהוה אפסול ומטאת
ששחטו שלא לשמן חון דחייב עליהם דכאיתא בפרק דזבחים (דף קטו).
לומר דהתם בהמה ראוייה לשחטה בפנים שיש לו היתר בשאר זבחים ויש
לומר דהתם בהמה ראוייה לשחטה בפנים שיש לו היתר בשאר זבחים ויש
לומר דהתם בהמה ראוייה לשחטה בפנים שיש לו היתר בשאר זבחים ויש

עין משפט
נר מצוה

א ב מ"י פ"ח מהל מעשה
הקרבנות הלכה י:
ח ג ד שם הלכה י:

רבינו חננאל

קודם פתיחת דלתות ההיכל
(פסולין חן) [פסולין]. שנאמר
ושחטו פתח אהל מועד
בזמן שהוא פתוח ולא
בזמן שהיה נעול, ומחוסר
פתיחה כמחוסר מעשה דמי.
וימנעו ששחטו בחון
פטור, ואמאי לימא חייב
הוואיל ורואי שלא לשום
פסח חסדא הוואיל ורואי
בפנים, ודחי פסח בעי
עקירה משם פסח לשום
שלמים, ומחוסר עקירה
כמחוסר מעשה דמי. פסח
ששחטו [בחון] בשאר ימות
השנה בין לשמו בין שלא
לשמו, רב אשי מתני חייב,
ראשיתו עליה ואפי' על
שמו, והשני בשחיטת קדשים
פרק פרת חטאת מחוסר
זמן בין בגופו בין בבעלים,
איהוה מחוסר זמן בבעלים
הזב והזבה היולדת והמזרע
שהקריבו חטאתא ואשמן
בחון פטורין, עולותיהם
ושלמיהם בחון חייבין.
ומקשה עליה בגמ' והני בני
אשמות נינהו, אמר ר' יוחנן
חני מצורע בהדיהו, חוב
אשכין חני בני שלמים
נינהו, אמר רב ששת
חני נזיר בהדיהו, דועידי
קבצו חטאי וחני בהדיהו
במשנה הזב והזבה היולדת
והמזרע כמו שאמר ר' יוחנן
אבל מיר לא קבעוהו במשנה
כמו שאמר רב ששת, א"ר
דדיא רב ששת. קמי מיתא
חטאתא בחון פטורין, ואמר
רב חלקיה בר טובי לא שנו
שהוא פטור אלא השוחט
לשמה בחון אבל השוחט
שלא לשמו בחון חייב,
הוואיל ורואי שלא לשמו
בפנים, כדחנן כל הובחים
שנבחוהו שלא לשמו כשרין
אלא שלא עלו לבעלים
לשום חובה. אמאי, אפי'
לשמן בחון יחא חייב
הוואיל ורואי שלא לשמו
בפנים, ודחי הכי השתא התם
בעי עקירה ומחוסר עקירה
כמחוסר מעשה דמי, משום
הכי לא תני לשמו בחון
חייב הוואיל ורואי שלא לשמו
בפנים, אבל פסח בשאר
ימות השנה שלמים הוא ולא
בעי עקירה, רב אשי מתני
חייב כדאמרן. רב ירמיה
מירפתיא מתני פסח בשאר
ימות השנה בין לשמו בין
שלא לשמו פטור, קסבר פסח
בשאר ימות השנה בעי עקירה
ועקירת חון ששחטו שלא
לשום פסח לאו שמה עקירה.
ופליגא עליה דרב חלקיה
בר טובי דאמר לא שנו
שפטור אלא בשוחט לשמו
אבל בשוחט לא לשמו
בחון חייב, הנה עקירת חון
עקירה היא, ושנינן הא דרב
חלקיה כגון ששחט שלא
לשמו מיעוט סימנים בחון
וגמר רובו בשחטו משום דלא
משהגדיל חון הוא, משהגדיל
עליהן שחטן בחון, חייב
על של שם ופטור על של
על זולא, קוואל ביה לה.
ח"י ואל פתח אהל מועד לא
הביאו להקריב קרבן,

א) כ"ה הלשן בנא' דזבחים דף
קיד' ע"ב ע"ש.

הביאו להקריב קרבן,